

456. 1.

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet houdende bepalingen omtrent de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 22 Mei 1937.

W I L H E L M I N A.

456. 2.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is bepalingen vast te stellen omtrent de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De vlag van het Koninkrijk der Nederlanden is eene vlag, bestaande uit drie liggende banen, waarvan de bovenste rood, de middelste wit en de onderste blauw is.

De vlag heeft den vorm van een rechthoek, waarvan de lengte zich verhoudt tot de hoogte als drie tot twee. De drie banen zijn van gelijke breedte.

Door Ons worden bij algemeenen maatregel van bestuur voorzieningen getroffen tot nadere bepaling van de juiste kleuren en omtrent de duurzame vastlegging daarvan.

Artikel 2.

Voor zoover het voeren van de vlag, in artikel 1 bedoeld, niet reeds bij of krachtens de wet is geregeld, worden daaromtrent door Ons bij of krachtens algemeenen maatregel van bestuur voorschriften gegeven. Deze voorschriften kunnen tevens betrekking hebben op het met de vlag voeren van een oranje-wimpel.

Artikel 3.

Wij behouden Ons voor op bij algemeenen maatregel van bestuur te regelen voet aan personen en lichamen voor te schrijven of te vergunnen, vlaggen te voeren of te gebruiken, welke vallen onder de in artikel 1, eerste lid, gegeven omschrijving, doch, hetzij in vorm of model, hetzij doordat toevoegingen op deze vlaggen zijn aangebracht, afwijken van de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden.

Artikel 4.

Buiten de gevallen, voorzien in artikel 3, is het verboden vlaggen te voeren of in het openbaar te vertoonen, welke vallen onder de in artikel 1, eerste lid, gegeven omschrijving, doch, hetzij in vorm of model, hetzij doordat toevoegingen op deze vlaggen zijn aangebracht, afwijken van de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden, voor zoover het niet zijn vlaggen van een der overzeesche gebiedsdeelen van het Koninkrijk, van eene buitenlandsche mogendheid of van een onderdeel van een van beide, dan wel internationaal vastgestelde vlaggen.

Artikel 5.

Overtreding van het bepaalde in artikel 4 wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden. Voorwerpen, waarmede de overtreding is gepleegd, kunnen worden verbeurd-verklaard.

Artikel 6.

Op niet nakoming van voorschriften, gesteld in den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in de artikelen 2 en 3, kunnen Wij daarbij geldboete stellen van ten hoogste honderd vijftig gulden en verbeurdverklaring van de voorwerpen, waarmede de overtreding is gepleegd.

Artikel 7.

De strafbare feiten, bedoeld in de artikelen 5 en 6, worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 8.

Deze wet is niet van toepassing met betrekking tot Onze vlag en de onderscheidingsvlaggen van tot Ons Huis behorende vorstelijke personen.

Artikel 9.

Het bepaalde in deze wet is mede verbindend voor Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, met dien verstande, dat Wij Ons voorbehouden het stellen van voorschriften als bedoeld in de artikelen 2 en 3 en het verlenen van vergunningen als bedoeld in artikel 3 te doen geschieden in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal, in Suriname en Curaçao door den Gouverneur.

Artikel 10.

Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

*De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen,*

De Minister van Financiën,

De Minister van Defensie,

De Minister van Waterstaat,

*De Minister van Handel, Nijverheid
en Scheepvaart,*

De Minister van Landbouw en Visscherij,

De Minister van Sociale Zaken,

De Minister van Koloniën,

456. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Algemeen.

Ofschoon het Nederlandsche staatsrecht verscheiden voorzieningen kent tot officieele vaststelling van vlaggen met bijzondere bestemming — als voorbeelden kunnen worden genoemd de Koninklijke besluiten van 27 Augustus 1908, *Staatsblad* n°. 291, houdende nadere vaststelling van de Koninklijke Vlag

en van onderscheidingsvlaggen voor de Leden van het Koninklijk Huis, 8 November 1909, *Staatsblad* n°. 358, houdende vaststelling van de onderscheidingsvlag voor Hare Koninklijke Hoogheid JULIANA, Prinses van Oranje Nassau, Hertogin van Mecklenburg, en 20 Juli 1931, *Staatsblad* n°. 315, houdende vaststelling van: 1°. de „dubbele prinsengeus”, te voeren door schepen en vaartuigen van oorlog; 2°. de onderscheidingsvlag van den Minister van Defensie, benevens de artikelen 11 en 12 van het Algemeen Reglement op den Loodsdienst (Koninklijk besluit van 10 Augustus 1932, *Staatsblad* n°. 433, gelijk dit sindsdien is gewijzigd) — was het vóór de totstandkoming van het Koninklijk besluit van 19 Februari 1937, n°. 93, waarbij werd bepaald, dat de kleuren van de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden zijn rood, wit en blauw, wel in hooge mate twijfelachtig, of omtrent het beeld van de nationale vlag eenige geldende bepaling bestond.

Een uitdrukkelijke vaststelling had voor het laatst plaats gevonden in 1806 en wel bij de wet van 7 Augustus van dat jaar, betrekkelijk tot onderscheidene bepalingen, en bij het Koninklijk decreet van 21 September 1806, n°. 35. In beide was bepaald, dat de geldende vlag — laatstelijk vastgesteld bij besluit van de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden van 14 Februari 1796 ¹⁾ — bleef gehandhaafd. ²⁾ De in 1806 getroffen regeling hield in 1810 bij de inlijving van het Koninkrijk Holland bij het Fransche Keizerrijk op van kracht te zijn. De opvatting is wel verdedigd, dat zij na het herstel der onafhankelijkheid in 1813 zou zijn herleefd — dit standpunt is vermoedelijk ingenomen in de Proclamatie van den Souvereinen Vorst van 6 December 1813, *Staatsblad* n°. 6 — maar de juistheid van deze opvatting staat allerminst vast. Dat zij naar het oordeel van de Regeering niet aannemelijk is, blijkt reeds uit het feit, dat deze er toe is overgegaan de totstandkoming van het reeds vermelde Koninklijk besluit van 19 Februari 1937, n°. 93, te bevorderen.

Overigens bevat dit besluit alleen een voorloopige voorziening ten aanzien van de kleuren van de nationale vlag, omtrent haar verdere kenmerken bepaalt het niets. Men kan dus ook thans nog niet volhouden, dat de Nederlandsche vlag rechtens is vastgesteld. Wel bestaat voor een bepaald gebied een regeling nopens het recht tot voeren van de Nederlandsche vlag — men vergelijk de artikelen 3 en 13 der Zeebrievewet 1926 en den algemeenen maatregel van bestuur van 13 April 1927, *Staatsblad* n°. 84, tot uitvoering van artikel 13 der Zeebrievewet

¹⁾ Zie Volledige Verzameling der publicatien van de Provisioneele Repraesentanten van het Volk van Holland en der Staaten-Generaal, III (1796), n°. 135 :

„Dat voortaan, en in het toekomstige de Nationaale Vlag van deezen Staat zal zijn de gewoone en altoos in gebruik geweest zijnde Bataafsche of zoogenaamde Hollandsche Vlag, bestaande in drie evenwijdige en horizontaale Banden, van gelijke breedte, en van welken de bovenste rood, de middenste wit, of ongekleurd, en de benedenste blaauw gekleurd is, ...

²⁾ Wet van 7 Augustus 1806, betrekkelijk tot onderscheidene bepalingen. (Verzameling van Wetten van Z. M. den Koning van Holland, mitsgaders publicatien, decreten, besluiten en notificatien van Hoogst-deszelfs Ministers, I (1809), blz. 44; ook te vinden in van Hasselt—Kranenburg, Verzameling van Nederlandsche Staatsregelingen en Grondwetten), art. 2 :

„De voormalige Vlag van den Staat zal behouden worden.”

Gelijke bepaling kwam voor in de Constitutioneele wetten van 24 Mei 1806, eerste afdeling, art. 6 (ook deze wetten zijn te vinden in de hierboven aangehaalde verzamelingen).

Van het Koninklijk decreet van 21 September 1806, n°. 35 (Decreten en Besluiten van Z. M. den Koning van Holland, I, blz. 134) luidde art. 1 :

„Le Pavillon sera l'ancien Pavillon de l'Etat, sans qu'il y soit rien changé ou ajouté.

Notre decret du 4 Juillet sera exécuté tel qu'il est à l'égard des Drapeaux de l'Armée de terre.”

„De Vlag zal zijn de oude Vlag van den Staat, zonder eenige verandering of bijvoegzel.

Ons Decreet van den 4den Julij ll. n°. 18, zal zoo als het ligt, opzigtelijk de Vaandels der Armée te Lande, ter executie worden gelegd.”

Bij decreet van 4 Juli 1806, n°. 18 (Decreten en Besluiten, I, blz. 28), waren regelen gesteld nopens de bij de weermacht te bezigen vlaggen.